

مجامع پارلمانی منطقه‌ای ظرفیت‌های پیش‌روی مجلس شورای اسلامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۲۰۵۸۹
کد موضوعی: ۲۶۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۴/۱/۲۳

عنوان گزارش:

مجامع پارلمانی منطقه‌ای؛ ظرفیت‌های پیش‌روی مجلس شورای اسلامی

نوع گزارش:

طرح و لایحه □، نظارتی □، راهبردی ■، پیش‌نویس قانونی □

نام دفتر:

مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

تهیه و تدوین‌کنندگان:

مصطفی دلاورپور اقدم، حسن خداوردی

ناظر علمی:

مهدی امیری

گرافیک و صفحه‌آرا:

زهرا دلاوری

ویراستار ادبی:

سیده مرضیه موسوی راد

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۳/۰۸/۲۰

واژه‌های کلیدی:

۱. دیپلماسی پارلمانی
۲. مجامع پارلمانی
۳. مجلس نوین انقلابی
۴. سیاست خارجی
۵. منطقه‌گرایی پارلمانی

فهرست مطالب

۶	چکیده
۷	خلاصه مدیریتی
۸	۱. مقدمه
۹	۲. پیشینه پژوهش
۹-۱	۲-۱. سوابق مطالعاتی در مرکز
۹-۲	۲-۲. سوابق تقنینی
۱۰	۳. عناصر تأثیرگذار بر شکل‌گیری مجامع پارلمانی
۱۴	۴. ابتکارات دیپلماتیک مجلس دوازدهم
۱۴-۱	۴-۱. انتفاع دیپلماتیک از ظرفیت تمدن نوین اسلامی
۱۵-۲	۴-۲. ابتکار عمل در تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای براساس منافع ملی و امنیت پیرامونی
۱۵-۲-۱	۴-۲-۱. مجمع رؤسای مجالس کشورهای حامی مقاومت
۱۵-۲-۲	۴-۲-۲. اتحادیه بین‌المجالس کمربند راه
۱۵-۲-۳	۴-۲-۳. مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای
۱۷-۲-۴	۴-۲-۴. مجمع رؤسای مجالس کشورهای حاشیه دریای خزر
۱۷-۲-۵	۴-۲-۵. اتحادیه مجالس قانونگذاری کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی دی هشت
۱۸-۳	۴-۳. ریل‌گذاری پتانسیل‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در مجمع پارلمانی بریکس
۱۹-۴	۴-۴. بهره‌گیری از ظرفیت کنفرانس پارلمانی سران
۱۹-۵	۴-۵. تقویت شبکه همکاری‌های پارلمانی بین کشورهای جنبش عدم تعهد
۲۰-۶	۴-۶. شناسایی ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی متوازن با اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای اوراسیا
۲۰-۷	۴-۷. میزبانی هوشمندان و گزینشی از مجامع پارلمانی منطقه‌ای
۲۰-۸	۴-۸. انتفاع دیپلماتیک از حضور معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا
۲۱	۵. نتیجه‌گیری
۲۲	منابع و مأخذ

فهرست شکل‌ها

۱۲	شکل ۱. پنجاه و دومین اجلاس سالیانه رؤسای هیئت‌های دیپلماتیک پارلمانی اتحادیه اروپا در پراگ
۱۴	شکل ۲. دیپلماسی پارلمانی سران بین دو کشور جمهوری اسلامی ایران و تاجیکستان در اکتبر ۲۰۲۴
۱۷	شکل ۳. اجلاس سازمان همکاری‌های اقتصادی دی - هشت در دسامبر ۲۰۲۴ در قاهره
۱۸	شکل ۴. گستره جغرافیایی مجمع پارلمانی بریکس
۱۹	شکل ۵. دهمین مجمع پارلمانی بریکس در سن پترزبورگ فدراسیون روسیه
۲۰	شکل ۶. سومین کنفرانس شبکه پارلمانی جنبش عدم تعهد

فهرست جداول

۹	جدول ۱. سوابق مطالعاتی مرتبط با دیپلماسی مجامع پارلمانی
۱۰	جدول ۲. پیشینه قوانین مرتبط با دیپلماسی مجامع پارلمانی
۱۳	جدول ۳. مجامع پارلمانی منطقه‌ای
۱۶	جدول ۴. اعضای رسمی، ناظر، میهمان و شرکای گفتگوی سازمان همکاری شانگهای
۲۱	جدول ۵. دوازدهم ابتکار دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای کنشگری تحول‌گرا، کارآمد و انقلابی در مجامع پارلمانی

مجامع پارلمانی منطقه‌ای ظرفیت‌های پیش‌روی مجلس شورای اسلامی

چکیده

معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا، تهیه اطلس مجامع پارلمانی براساس اولویت‌های سیاسی قانون برنامه هفتم پیشرفت، شناسایی ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی متوازن با اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای اوراسیا، اشتراک‌گذاری تجارب و خلاقیت‌ها در مجمع پارلمانی کشورهای جنبش عدم تعهد، شناسایی پتانسیل‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در مجمع پارلمانی بریکس، تأسیس مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای و پیشنهاد تأسیس مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو دی - هشت، برخی راهبردهای مجلس نوین انقلابی برای ارتقای تحول و کارآمدی در حوزه دیپلماسی مجامع است که اجرای آنها نقش مهمی را در تحقق منویات رهبر دوران‌دیش انقلاب (مدظله‌العالی) برای تقویت جایگاه دیپلماسی پارلمانی در مجلس دوازدهم ایفا می‌کند.

یکی از مبانی دیپلماسی پارلمانی هوشمند، غربالگری مجامع پارلمانی و خلق نوآوری و ابتکار عمل برای تعمیق روابط متوازن با مجامع مذکور براساس اولویت‌های سیاست خارجی [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) است. تعداد مجامع پارلمانی براساس اشتراکات جغرافیایی، زبانی، هویتی، کارکردی و اهداف همسو به سرعت در حال افزایش است. مجامع پارلمانی به دنبال آنند در قالب خرد جمعی به سمت مدیریت پیش‌رویدادی تهدیدات پیرامونی و خلق ثروت گام بردارند. ترسیم راهبرد دیپلماتیک مجلس دوازدهم به سمت پایه‌گذاری مجامع پارلمانی منطقه‌ای، میزبانی هوشمندانه و گزینشی از مجامع پارلمانی، تهیه نقشه راه چهارساله دیپلماسی پارلمانی سران و بهره‌وری از ۲۸ ظرفیت دیپلماتیک رئیس مجلس شورای اسلامی با هدف ارتقای ارزش افزوده دیپلماسی مجامع پارلمانی در افق ایران ۱۴۰۷، مشارکت هوشمندانه و خلاقانه

پارلمان، ظرفیت‌های جدیدی را برای خلق ثروت و جهش ارزش افزوده مذاکرات دیپلماتیک با استفاده از ظرفیت رئیس مجلس در ابتدای فعالیت پارلمان تهیه می‌کنند.

■ جمهوری اسلامی ایران از مزیت بالای جغرافیایی، تمدن ایرانی - اسلامی، اشتراکات مذهبی، منافع مشترک اقتصادی و کریدورهای حمل‌ونقل برای مشارکت فعال در مجامع پارلمانی برخوردار است و بهره‌وری مجلس دوازدهم از این ظرفیت‌ها، سکوی جهش فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در افق گام دوم انقلاب قلمداد می‌شود. از طرفی حمایت قانون برنامه هفتم پیشرفت از مبحث دیپلماسی عمومی، شرایط مساعدی را برای تحول در روابط دیپلماتیک مجلس شورای اسلامی با سایر مجامع پارلمانی به وجود آورده است.

■ یکی از اولویت‌های دیپلماتیک مجلس نوین انقلابی باید به سمت تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای با حضور کشورهای باشد که در جغرافیای تمدن ایرانی - اسلامی قرار گرفته‌اند که از مصادیق آن می‌توان به هند، پاکستان، تاجیکستان، افغانستان و برخی کشورهای آسیای میانه اشاره کرد.

■ هر کشوری که مؤسس و مبتکر یک نهاد پارلمانی باشد از اقبال بالاتری برای میزبانی مقر سازمان برخوردار است.

■ یکی از ظرفیت‌های مجلس نوین انقلابی در راستای استکبارستیزی و حمایت از نظام چندجانبه‌گرایی، انتفاع سیاسی از ظرفیت‌های «شبکه پارلمانی کشورهای جنبش عدم تعهد» است.

■ یکی از فرصت‌های هیئت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای مشارکت فعال در افق سپهر سیاسی اوراسیا، ریل‌گذاری نقشه راه خلاقانه برای مشارکت فعال در «اتحادیه رؤسای مجالس اوراسیا» است.

■ رایزنی هیئت‌های دیپلماتیک مجالس روسیه و جمهوری اسلامی ایران برای تأسیس اتحادیه بین‌المجالس کشورهای حاشیه دریای خزر و مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان اکو، مصداقی از مشارکت همکاری‌های مجالس ایران و روسیه برای ایجاد مزیت راهبردی از دریچه نهادگرایی پارلمانی است.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

■ انتفاع حداکثری از اشتراکات هویتی، فرهنگی و جغرافیایی در

ارتقای مهارت‌های دیپلماتیک نمایندگان در کنار اشراف آنان بر مجامع پارلمانی، دو رکن توانمندسازی هیئت‌های دیپلماتیک مجلس شورای اسلامی است. در این گزارش، ضمن معرفی مهم‌ترین مجامع پارلمانی، خلق نوآوری و ابتکار عمل برای کنشگری هوشمندانه هیئت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در مجامع مذکور نیز مورد توجه قرار گرفته است. اهمیت این موضوع در کارآمدسازی و ارتقای اثربخشی اهرم‌های دیپلماتیک قوه مقننه به حدی است که موضوع مجامع پارلمانی و انتفاع حداکثری از ظرفیت آنان به‌عنوان یکی از برنامه‌های عملیاتی سال ۱۴۰۳ گروه پارلمانی دفتر مطالعات سیاسی مصوب شده است.^۱

بیان / شرح مسئله

بهره‌وری و نحوه کارآمدسازی فعالیت‌های دیپلماتیک قوه مقننه همواره از نظام مسائل اساسی حوزه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بوده است. در این میان دیپلماسی مجامع پارلمانی، تکمیل‌کننده دیپلماسی رسمی دولت در نهادهای بین‌المللی است و براین‌دو نیرو، شکل‌گیری سیاست خارجی متوازن و کارآمد است. مشارکت فعال و هوشمندانه مجلس نوین انقلابی در مجامع پارلمانی به اعتبارزدایی از جنگ روایت‌های دشمن برای القای انزوای ایران در نهادهای بین‌المللی کمک کرده و قدرت نرم کشورمان در عرصه منطقه‌ای و جهانی را ارتقا می‌دهد.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

■ رصد مجامع پارلمانی نشان می‌دهد که نقش و کارکرد دیپلماتیک رئیس پارلمان در سپهر دیپلماسی نوین پارلمانی به سرعت در حال افزایش است و رؤسای پارلمان‌ها از طریق مذاکرات مستقیم یا تلفنی، شرکت در کنفرانس‌های مهم بین‌المللی، نطق خلاقانه و مهندسی شده در اتحادیه بین‌المجالس جهانی و ارائه ابتکارات سیاسی برای تنش‌زدایی و صلح پایدار، به‌مرور به مهم‌ترین کنشگر و مغز نرم‌افزاری دیپلماسی پارلمانی هوشمند تبدیل شده‌اند.

■ حکمرانی نوین دیپلماتیک رؤسای پارلمان‌ها در ساختار دیپلماسی مکمل به حدی متحول شده است که دبیران کل در برخی پارلمان‌های ملی با تهیه نقشه مسیر دیپلماتیک رئیس

۱. ردیف ۵۸ برنامه‌های عملیاتی سال ۱۴۰۳.

داشته باشند، کشورهای حامی مقاومت را به یک قطب سیاسی اثرگذار در نظم نوین جهانی ارتقا می‌دهد.

- برخی مجامع پارلمانی همچون «مجمع پارلمانی ناتو» با رویکرد ژئوراهبردی و تغییر موازنه قدرت در گستره جهانی ایجاد شده‌اند. نوآوری دیپلماتیک ریاست محترم مجلس شورای اسلامی برای تأسیس «اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای» بخشی از دکترین دفاع هیبریدی برای استقرار نظم نوین جهانی با مشارکت هوشمندانه کشورهای مخالف نظام سلطه و یک‌جانبه‌گرایی است. این اقدام، به مردمی‌سازی حکمرانی نوین دیپلماسی پارلمانی در سازمان همکاری شانگهای نیز کمک می‌کند.
- ابتکار دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای تأسیس «رؤسای مجالس کشورهای عضو دی-هشت»، کنشگری مجلس دوازدهم در معماری نوین ترتیبات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را افزایش دهد.
- ریل‌گذاری مسیر دیپلماتیک مجلس دوازدهم در مجمع پارلمانی بریکس، دارای بازخورد مثبت بر توافق‌نامه جامع راهبردی ایران و چین و دیپلماسی پارلمانی کریدور است.
- بالابردن ارزش افزوده دیپلماسی پارلمانی از طریق رایزنی‌های دیپلماتیک معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس‌های «مجمع دبیران کل مجالس قانونگذاری دنیا» از دیگر ابتکارات مجلس دوازدهم برای تقویت حمایت ستادی از حکمرانی نوین دیپلماسی پارلمانی است.

مدار توانمندسازی دیپلماسی مجامع پارلمانی یکی از فرصت‌های گذار از مجلس سنتی به مجلس نوین با رویکرد تحقق اولویت‌های دیپلماسی عمومی قانون برنامه هفتم پیشرفت است.

- خلاقیت دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای تأسیس اتحادیه بین‌المجالس کمربند راه و انتفاع راهبردی از مزیت ژئوپلیتیک ایران با هدف شکوفاسازی دیپلماسی پارلمانی کریدور و بالا بردن هزینه دور زدن جغرافیای ایران در کریدورهای جایگزین توسط برخی کشورهای همسایه و رقبای منطقه‌ای، از جلوه‌های دیپلماسی پارلمانی تحول‌گرا و آینده‌نگر است.
- در برخی موارد، کشورهای پیرامون یک رودخانه بین‌المللی یا یک دریا، به سمت منطقه‌گرایی پارلمانی گام برداشته‌اند. در این میان تأسیس «مجمع رؤسای پارلمان‌های کشورهای حاشیه دریای خزر» یا «مجمع رؤسای پارلمان‌های کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای عمان» می‌تواند ابتکاری از طرف مجلس دوازدهم برای تقویت امنیت دسته‌جمعی و صلح پایدار در دریای خزر و خلیج فارس با انتفاع حداکثری از اشتراکات جغرافیا و ژئوپلیتیک باشد. به عبارتی در حکمرانی نوین دیپلماسی پارلمانی، رابطه بین جغرافیا و سیاست به سرعت در حال افزایش است.
- ابتکار هیئت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای تأسیس «مجمع رؤسای پارلمان‌های حامی مقاومت» که در آن گستره بالایی از کشورهای غرب آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین حضور

۱. مقدمه

مطالعه ساختار و مأموریت مجامع پارلمانی و بومی‌سازی تجارب و ابتکارات آنان، نقش بی‌بدیلی را در افزایش بهره‌وری فعالیت‌های دیپلماتیک نمایندگان ایفا می‌کند. مطالعه تطبیقی موردی پارلمان اروپا و پارلمان آفریقا نیز نشان می‌دهد که قبل از تأسیس این دو مجمع پارلمانی، کشورهای اروپایی و آفریقایی دارای تجارب میدانی مناسبی در زمینه پایه‌گذاری مجامع پارلمانی منطقه‌ای بوده‌اند. در حال حاضر بیشترین تمرکز اداره مجامع قوه مقننه جمهوری اسلامی ایران به سمت مجمع مجالس آسیا، اتحادیه بین‌المجالس اسلامی و اتحادیه بین‌المجالس جهانی معطوف شده است و تقویت مطالعات مرتبط با مجامع پارلمانی منطقه‌ای می‌تواند شکاف بین دیپلماسی آسیایی و دیپلماسی پارلمانی دوجانبه را مرتفع کند. در این میان واکاوی اهداف و دلایل تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای و مستندسازی ابتکارات آنان می‌تواند در توانمندسازی دیپلماسی نهادی قوه مقننه برای گذار از دیپلماسی پارلمانی خطی به دیپلماسی پارلمانی چندلایه‌ای نقش مهمی را ایفا کند. بررسی ریشه‌های تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای نشان می‌دهد که نقش جغرافیا، هویت و منافع مشترک در پایه‌گذاری آنها بسیار مؤثر بوده است. از طرفی مرجعیت شکل‌گیری برخی تهدیدات به صورت هیبریدی و فرامنطقه‌ای است که مقابله با آنها مستلزم هم‌افزایی ظرفیت‌های تقنینی و دیپلماتیک کشورهای مختلف در قالب مجامع پارلمانی منطقه‌ای است. تعمیق منطقه‌گرایی

- پارلمانی به صورت مستقیم، به تحقق برخی مواد فصل بیست و یکم قانون برنامه هفتم پیشرفت نیز کمک می‌کند که از مهم‌ترین آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- کنشگری فعال در حوزه دیپلماسی عمومی (ماده (۱۰۰))،
 - تقریب ادیان و مذاهب و حمایت از جریان‌های وحدت‌آفرین در جهان اسلام (بند «۱» ماده (۱۰۰))،
 - تبیین دیدگاه‌ها و دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در گستره فرامرزی با اولویت کشورهای منطقه و همسایه با استفاده از ابزار نوین دیپلماسی (بند «۱» ماده (۱۰۰))،
 - کنشگری فعال در مسائل مربوط به حوزه‌های حقوق بشر، خلع سلاح و محیط زیست (بند «۲» ماده (۱۰۰))،
 - مدیریت بحران‌ها و مناقشات منطقه‌ای (بند «۲» ماده (۱۰۰))،
 - حمایت از نظام چندقطبی از دریچه پیشرفت روابط متوازن با کشورهای منطقه (تبصره بند «۲» ماده (۱۰۰))،
 - کمک به ارتقای جایگاه جمهوری اسلامی ایران در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی با تأکید بر استفاده از ظرفیت سازمان‌های شانگهای، بریکس، اگو و اتحادیه اقتصادی اوراسیا (بند «۹» ماده (۱۰۱))،
 - توسعه سواحل مکران با اولویت تکمیل بندر چابهار (بند «۹» ماده (۱۰۱)).

۲. پیشینه پژوهش

۲-۱. سوابق مطالعاتی در مرکز

در این بخش به مهم‌ترین تحقیقات انجام شده و پیشینه قوانین مرتبط با مجامع پارلمانی اشاره می‌شود. در جدول ۱، به مهم‌ترین گزارش‌های مرتبط با مجامع پارلمانی اشاره شده است.

جدول ۱. سوابق مطالعاتی مرتبط با دیپلماسی مجامع پارلمانی

ردیف	عنوان گزارش	سال انتشار	شماره مسلسل	نام دفتر	توضیحات
۱	اتحادیه بین‌المجالس جهانی؛ فرصت‌ها، موانع و الزامات فراروی مجلس شورای اسلامی [۱]	۱۴۰۲	۱۹۳۲۸	دفتر مطالعات سیاسی	تنها مجمع پارلمانی در گستره جهانی، اتحادیه بین‌المجالس جهانی است. در این گزارش، ضمن بررسی ساختار، راهبرد و برنامه‌های این اتحادیه و ارکان آن، راهکارهایی نیز برای ارتقای نقش آفرینی قوه مقننه در اتحادیه بین‌المجالس جهانی پیشنهاد شده است.
۲	مجمع مجالس آسیایی-موانع، فرصت‌ها و الزامات دیپلماسی مجمع قوه مقننه [۲]	۱۴۰۲	۱۹۶۶۰	دفتر مطالعات سیاسی	مهم‌ترین مجمع پارلمانی قاره‌ای که جمهوری اسلامی ایران از اعضای مؤسس آن بوده است، مجمع مجالس آسیایی است. در این گزارش با رویکرد تقویت قرن پیش‌رو-قرن آسیا، راهکارهایی برای انتفاع حداکثری از این نهاد قاره‌ای ارائه شده است.
۳	دیپلماسی مجامع پارلمانی؛ مجمع مجالس آسیایی و ابتکارات دیپلماتیک مجلس دوازدهم [۳]	۱۴۰۳	۲۰۲۷۹	دفتر مطالعات سیاسی	در این گزارش، با استفاده از فنون و مهارت‌های دیپلماسی، نقشه راه مجلس دوازدهم در مجمع مجالس آسیایی ریل‌گذاری شده است.

۲-۲. سوابق تقنینی

در جدول ۲، به مهم‌ترین مصوبات مجلس شورای اسلامی مرتبط با مجامع پارلمانی اشاره شده است.

جدول ۲. پیشینه قوانین مرتبط با دیپلماسی مجامع پارلمانی

ردیف	عنوان قانون	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	نکات برجسته
۱	قانون موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و مجمع مجالس آسیایی در رابطه با حقوق، مزایا و مصونیت‌های دبیرخانه دائمی مجمع مجالس آسیایی [۴]	مجلس شورای اسلامی	نهم مردادماه سال ۱۴۰۱	این قانون با ۲۰۶ رأی موافق، ۴ رأی مخالف و ۲ رأی ممتنع از ۲۳۴ رأی مأخوذه به تصویب رسید. در ماده (۳) این قانون تصریح شده است که مقر دبیرخانه دائمی در جمهوری اسلامی ایران و در شهر تهران خواهد بود. در این قانون در خصوص مصونیت دبیرخانه دائمی، نحوه معافیت از مالیات بر اموال، تسهیلات روادید و اقامت و چگونگی حل و فصل اختلافات مشخص شده است.
۲	قانون عضویت مجلس شورای اسلامی در اتحادیه پارلمانی کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی [۵]	مجلس شورای اسلامی	۱۹ اسفندماه سال ۱۳۸۰	در ماده واحده این قانون تصریح شده است که به مجلس شورای اسلامی اجازه داده می‌شود به عضویت اتحادیه پارلمانی کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در آید. حق عضویت و کلیه هزینه‌های قانونی از بودجه مجلس شورای اسلامی قابل پرداخت خواهد بود.
۳	قانون عضویت ایران در اتحادیه بین‌المجالس [۶]	مجلس شورای اسلامی	۲۵ آذرماه سال ۱۳۶۹	در ماده واحده این قانون تصریح شده است که به مجلس شورای اسلامی اجازه داده می‌شود به عضویت اتحادیه بین‌المجالس در آید. حق عضویت از بودجه مجلس شورای اسلامی قابل پرداخت خواهد بود.
۴	قانون حمایت از انقلاب اسلامی مردم فلسطین [۷]	مجلس شورای اسلامی	۱۹ اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۶۹	با استناد به ماده (۱) این قانون، مجلس شورای اسلامی موظف شد کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین را برگزار نماید.

۳. عناصر تأثیر گذار بر شکل‌گیری مجامع پارلمانی

آن می‌توان به «کنفرانس نمایندگان پارلمان دریای بالتیک»^۴ و «مجمع پارلمانی سازمان همکاری‌های پارلمانی دریای سیاه»^۵ اشاره کرد. در این میان تأسیس «مجمع رؤسای پارلمان‌های کشورهای حاشیه دریای خزر»^۶ یا «مجمع رؤسای پارلمان‌های کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای عمان»^۷ می‌تواند ابتکاری از طرف مجلس دوازدهم برای تقویت امنیت دسته‌جمعی و صلح پایدار در دریای خزر و خلیج فارس با انتفاع حداکثری از اشتراکات جغرافیا و ژئوپلیتیک باشد.

برخی مجامع پارلمانی منطقه‌ای به دلیل موقعیت بالای جغرافیای منطقه، دارای بُرد فرامنطقه‌ای هستند که از مصادیق آن می‌توان به مجمع پارلمانی کشورهای حوزه مدیترانه اشاره کرد که اعضای آن از منطقه یورو - مدیترانه هستند. این موضوع، بستر مساعدی

مطالعه سیر تطور تشکیل مجامع پارلمانی نشان می‌دهد که عناصر مختلفی در ایجاد مجامع مذکور تأثیر گذار بوده‌اند که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

■ جغرافیای مشترک

برخی مجامع به دلیل اشتراکات جغرافیایی ایجاد شده‌اند که از مصادیق آن می‌توان به «مجمع مجالس قانونگذاری بالتیک»^۱، «کنفرانس نمایندگان پارلمان منطقه قطب شمال»^۲ و «مجمع مجالس قانونگذاری کشورهای حوزه آند»^۳ اشاره کرد. در برخی موارد، کشورهای پیرامون یک رودخانه بین‌المللی یا یک دریا، به سمت منطقه‌گرایی پارلمانی گام برداشته‌اند تا بتوانند با استفاده از ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی، به تنش‌زدایی و تقسیم منافع مشترک و تقویت صلح پایدار کمک کنند که از مهم‌ترین مصادیق

1. Baltic Assembly (BA)
2. Conference of Parliamentarians of the Arctic Region (CPAR)
3. Andean Parliament
4. Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)
5. Parliamentary Assembly of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation (PABSEC)
6. Assembly of Speakers of Parliaments of the Caspian Sea
7. Assembly of Speakers of Parliaments of the Persian Gulf and the Sea of Oman

■ پیشرفت پایدار

برخی مجامع پارلمانی همچون «مجمع مجالس قانونگذاری جامعه اقتصادی اوراسیا»،^۲ «مجمع مجالس قانونگذاری آسه آن»،^۳ «مجمع پارلمانی پاسیفیک برای جمعیت و توسعه»،^۴ «مجمع نمایندگان پارلمان جامعه کارائیب»^۵ و «مجمع رؤسا و نمایندگان مجلس سارک»^۶ با هدف بهره‌وری از منافع مشترک اقتصادی، معافیت‌های مالیاتی، تشکیل مناطق آزاد تجاری و پیشرفت پایدار تأسیس شده‌اند.

■ تقویت پیوند سیاسی

برخی ائتلاف‌های پارلمانی بر اساس تحکیم پیوند سیاسی شکل گرفته‌اند که از مهم‌ترین موارد آن می‌توان به «مجمع پارلمانی دولت‌های متحد روسیه بلاروس»^۸ اشاره کرد. در این میان، ابتکار هیئت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای تأسیس «مجمع رؤسای پارلمان‌های حامی مقاومت» که در آن گستره بالایی از کشورهای غرب آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین حضور داشته باشند، می‌تواند کشورهای حامی مقاومت را به یک قطب سیاسی اثرگذار تبدیل کند.

■ گویش زبانی

خاستگاه شکل‌گیری برخی نهادهای پارلمانی همچون «مجمع پارلمانی فرانکفونی»،^۹ «مجمع پارلمانی کشورهای پرتغال زبان»^{۱۰} و «مجمع پارلمانی کشورهای ترک‌زبان»^{۱۱} اشتراکات زبانی بوده است. در این میان تشکیل «مجمع رؤسای پارلمان‌های کشورهای فارسی‌زبان» می‌تواند ابتکاری از طرف مجلس دوازدهم برای تقویت دیپلماسی مجامع با بهره‌گیری از گویش‌های مشترک زبانی باشد.

■ ریشه‌های قومی

خاستگاه تأسیس برخی مجامع پارلمانی همچون «اتحادیه مجالس قانونگذاری کشورهای عربی»،^{۱۲} ریشه‌های قومی بوده است.

را برای تعمیق دیپلماسی پارلمانی بین کشورهای آسیایی با برخی کشورهای اروپایی فراهم کرده است. برخی مجامع پارلمانی نیز به دلیل برخورداری از مزیت ژئوپلیتیکی، از تأثیر بالایی بر معادلات سیاسی و اقتصادی منطقه‌ای برخوردارند که از مصادیق آن می‌توان به «مجمع پارلمانی کشورهای حوزه مدیترانه» اشاره کرد [۸].

■ پارلمان‌گرایی قاره‌ای

برخی مجامع پارلمانی با رویکرد تقویت پارلمان‌گرایی قاره‌ای ایجاد شده‌اند. «پارلمان اتحادیه آفریقا»،^۱ مجمع مجالس آسیا و پارلمان اروپا، سه مجمع پارلمانی هستند که با رویکرد تقویت وحدت و انسجام قاره‌ای پایه‌گذاری شده‌اند. در این میان، پارلمان اروپا از قوام و انسجام بالایی در ساختار سیاسی اتحادیه اروپا برخوردار است و به دلیل نقش‌آفرینی بالای احزاب و فراکسیون‌ها، به صورت غیرمستقیم نقش مردم در حکمرانی پارلمان را افزایش داده است. در این میان برخی نهادهای پارلمانی منطقه‌ای نیز در راستای تقویت منطقه‌گرایی قاره‌ای ایجاد شده بودند، به طوری که در اساسنامه «مجمع پارلمانی ستینج»^۲ که شامل مجمع پارلمانی مونته‌نگرو است، بر ضرورت همسویی مطلق اهداف مجمع با اهداف مندرج در اساسنامه پارلمان اروپا تأکید کرده بود [۹].

پارلمان آفریقا نیز به دلیل برخورداری از تجارب منطقه‌گرایی پارلمانی، از یک روند تکاملی در تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای برخوردار بوده است. با وجود این، مجمع مجالس آسیایی به دلایل مختلف همچون اختلافات مرزی، تأثیرپذیری برخی کشورها از جنگ روایت‌های غرب، جنگ‌های قبیله‌ای، قومیت‌گرایی، هراس کشورهای کوچک‌تر از قدرت‌های بزرگ آسیا، برقراری روابط سیاسی برخی کشورهای اسلامی با رژیم منحوس صهیونیستی و فقدان تجارب لازم در حوزه منطقه‌گرایی پارلمانی، از سرعت و پتانسیل لازم برای تقویت منطقه‌گرایی قاره‌ای برخوردار نبوده است.

1. African Parliamentary Union (APU)
2. Cetinje Parliamentary Forum
3. Interparliamentary Assembly of the Eurasian Economic Community
4. ASEAN Inter-Parliamentary Assembly (AIPA)
5. Pacific Parliamentary Assembly on Population and Development (PPAPD)
6. Assembly of Caribbean Community Parliamentarians (ACCP)
7. Association of SAARC Speakers and Parliamentarians
8. Parliamentary Assembly of the Russia-Belarus Union State
9. Francophone Parliamentary Assembly
10. Forum of Portuguese Speaking Parliaments (FPSP)
11. Parliamentary Assembly of Turkic States
12. Arab Inter-Parliamentary Union (AIPU)

تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای، اشتراک‌گذاری ظرفیت‌ها برای مقابله با تهدیدات امنیتی بوده است که از مصادیق آن می‌توان به «مجمع پارلمانی سازمان امنیت و همکاری در اروپا»^۴ اشاره کرد.

■ فعال‌سازی دیپلماسی پارلمانی سران

یکی از جلوه‌های تأسیس مجامع پارلمانی، بروز و ظهور مصادیق دیپلماسی پارلمانی سران و انتفاع حداکثری از پتانسیل‌های دیپلماتیک رئیس پارلمان است. برای مثال تأسیس «کنفرانس رؤسای پارلمان‌های اتحادیه اروپا»^۵ یکی از تدابیر مجالس قانونگذاری اتحادیه اروپا برای اتخاذ دیپلماسی فعال پارلمانی از دریچه گفتگوهای مشترک بین رؤسای مجالس کشورهای اروپایی است. اعضای این کنفرانس از طریق برگزاری نشست‌های سالانه، به تبادل تجارب و ابتکارات پارلمانی اقدام می‌کنند.

■ مذهب و دین مشترک

برخی مجامع پارلمانی براساس مذهب و دین مشترک ایجاد شده‌اند که از مصادیق آن می‌توان به «اتحادیه مجالس کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی» و «مجمع مجالس قانونگذاری ارتدوکس»^۱ اشاره کرد.

■ اهداف ژئوراهبردی و تغییر موازنه قدرت

برخی مجامع پارلمانی با رویکرد ژئوراهبردی و تغییر موازنه قدرت در گستره جهانی ایجاد شده‌اند که از مهم‌ترین موارد آن می‌توان به «مجمع پارلمانی ناتو»^۲ اشاره کرد. در همین رابطه، ابتکار مجلس دوازدهم برای تأسیس نهاد نوظهور «مجمع رؤسای مجالس سازمان همکاری شانگهای»^۳ نقطه عطفی برای تقویت توازن در برابر گسترش ناتو به شرق و ارتقای موازنه قدرت در برابر غرب قلمداد می‌شود. اهداف برخی دیگر از معماران

شکل ۱. پنجاه و دومین اجلاس سالیانه رؤسای هیئت‌های دیپلماتیک پارلمانی اتحادیه اروپا در پراگ [۱۰]

غرب آفریقا»^۶ مصداقی از توجه حکمروایان قاره آفریقا به انتفاع حداکثری از پتانسیل دیپلماتیک رئیس پارلمان برای توانمندسازی جایگاه مجلس در حوزه سیاست خارجی است.

قاره آفریقا نیز همانند اتحادیه اروپا تلاش کرده از ظرفیت غنی رئیس پارلمان در جهت تقویت دیپلماسی مجامع پارلمانی استفاده کند. برای مثال «کنفرانس رؤسای مجالس قانونگذاری

1. Interparliamentary Assembly on Orthodoxy (IAO)
2. NATO Parliamentary Assembly (NATO-PA)
3. Parliaments Assembly Speakers of Shanghai Cooperation Organization
4. Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) Assembly
5. Conference of Speakers of the European Union Parliament
6. Conference of Speakers of West African Parliaments

جدول ۳. مجامع پارلمانی منطقه‌ای [۱۱]

سال تأسیس	عنوان مجمع پارلمانی	سال تأسیس	عنوان مجمع پارلمانی
۱۹۹۹	پارلمان اتحادیه آفریقا	۲۰۰۵	مجمع پارلمانی نمایندگان آفریقا، کارائیب و پاسیفیک ^۱
۱۹۷۴	اتحادیه مجالس قانونگذاری کشورهای عربی	۲۰۰۳	مجمع پارلمانی مشترک نمایندگان اتحادیه اروپا با نمایندگان آفریقا، کارائیب و پاسیفیک ^۲
۱۹۹۳	مجمع پارلمانی آسیا-پاسیفیک ^۳	۲۰۰۷	مجمع مجالس قانونگذاری آسه آن
۱۹۶۵	اتحادیه پارلمانی آسیا-اقیانوسیه ^۴	۱۹۸۱	مجمع آسیایی نمایندگان پارلمان در مورد جمعیت و توسعه ^۵
۱۹۶۷	مجمع پارلمانی فرانکفونی	۲۰۰۶	مجمع مجالس آسیایی
۱۹۹۲	مجمع رؤسا و نمایندگان مجلس سارک	۱۹۹۶	مجمع نمایندگان پارلمان جامعه کارائیب
۱۹۹۱	کنفرانس نمایندگان پارلمان دریای بالتیک	۱۹۹۱	مجمع مجالس قانونگذاری بالتیک
۱۹۹۳	کنفرانس نمایندگان پارلمان منطقه قطب شمال ^۶	۲۰۰۴	مجمع پارلمانی سینیج
۱۹۹۹	کنفرانس رؤسای مجالس قانونگذاری غرب آفریقا	۱۹۶۳	کنفرانس رؤسای مجالس قانونگذاری اتحادیه اروپا
۱۹۷۶	پارلمان اروپا ^۸	۲۰۰۴	مجمع مجالس قانونگذاری اروپا و مدیترانه ^۷
۲۰۰۴	مجمع پارلمانی گوآم ^۹	۱۹۹۸	مجمع پارلمانی کشورهای پرتغال زبان
۲۰۰۰	مجمع مجالس قانونگذاری جامعه اقتصادی اوراسیا	۱۹۹۲	مجمع مجالس قانونگذاری کشورهای مستقل مشترک المنافع ^{۱۰}
۱۹۸۰	کمیته مجالس قانونگذاری اتحادیه هلند زبانان ^{۱۱}	۱۹۹۳	مجمع مجالس قانونگذاری ارتدوکس
۱۹۵۵	مجمع پارلمانی ناتو	۲۰۰۱	مجمع مجالس قانونگذاری آمریکا ^{۱۲}
۱۹۹۷	شبکه کمیته پارلمانی زنان و مردان در اتحادیه اروپا ^{۱۴}	۲۰۰۲	شبکه نمایندگان پارلمان جامعه دولت‌های آفریقای مرکزی ^{۱۳}
۱۹۹۷	مجمع پارلمانی پاسیفیک برای جمعیت و توسعه	۲۰۱۰	مجمع پارلمانی سازمان دولت‌های شرق کارائیب ^{۱۵}
۱۹۷۹	مجمع مجالس قانونگذاری کشورهای حوزه آند	۱۹۹۱	مجمع پارلمانی سازمان امنیت و همکاری در اروپا ^{۱۶}
۱۹۹۱	مجمع مجالس قانونگذاری آمریکای مرکزی ^{۱۸}	۲۰۰۴	مجمع مجالس قانونگذاری پان‌آفریقا ^{۱۷}
۱۹۶۴	مجمع مجالس قانونگذاری آمریکای لاتین ^{۲۰}	۲۰۰۶	مجمع مجالس قانونگذاری مرکوسور ^{۱۹}
۲۰۰۷	مجمع پارلمانی جامعه کشورهای پرتغال زبان ^{۲۲}	۲۰۰۰	مجالس قانونگذاری جامعه اقتصادی دولت‌های غرب آفریقا ^{۲۱}

1. ACP Consultative Assembly
2. ACP-EU Joint Parliamentary Assembly
3. Asia Pacific Parliamentary Forum (APPF)
4. Asian Forum of Parliamentarians on Population and Development (AFPPD)
5. Asian -Pacific Parliamentarians` Union (APPU)
6. Conference of Parliamentarians of the Arctic Region (CPAR)
7. Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly (EMPA)
8. European Parliament (EP)
9. GUAM Parliamentary Assembly (GUAM-PA)
10. Inter-Parliamentary Assembly of Member Nations of the Commonwealth of Independent States (IPA-CIS)
11. Interparliamentary Committee on the Dutch Language Union (NTU)
12. Inter-Parliamentary Forum of the Americas
13. Network of Parliamentarians of the Economic Community of Central African States (REPAC)
14. Network of Parliamentary Committees for Woman and Men in the European Union (NCEO), (CCEO)
15. Organization of Eastern Caribbean States Assembly (OECS Assembly)
16. Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) Assembly
17. Pan-African Parliament (PAP)
18. Central American Parliament
19. MERCOSUR Parliament
20. Latin American Parliament
21. Parliament of the Economic Community of West African States (Community Parliament)
22. Parliamentary Assembly of the Community of Portuguese Language Countries (PA-CPLP)

عنوان مجمع پارلمانی	سال تأسیس	عنوان مجمع پارلمانی	سال تأسیس
مجمع پارلمانی شورای اروپا ^۱	۱۹۴۹	مجمع پارلمانی حوزه مدیترانه ^۲	۲۰۰۶
مجمع پارلمانی سازمان همکاری‌های پارلمانی دریای سیاه	۱۹۹۳	مجمع پارلمانی سازمان پیمان امنیت دسته‌جمعی ^۳	۲۰۰۶
مجمع پارلمانی دولت‌های متحد روسیه بلاروس ^۴	۱۹۹۷	همکاری‌های پارلمانی در جنوب شرق اروپا ^۵	۲۰۰۸
اتحادیه مجالس قانونگذاری کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی ^۶	۱۹۹۹	ابتکار پارلمانی قفقاز جنوبی ^۷	۲۰۰۳
مجمع پارلمانی توسعه جنوب آفریقا ^۸	۱۹۹۳	مجمع پارلمانی کشورهای ترک‌زبان	۲۰۰۸

۴. ابتکارات دیپلماتیک مجلس دوازدهم

خواهند پذیرفت. به همین دلیل یکی از اولویت‌های دیپلماتیک مجلس نون انقلابی باید به سمت ترسیم ساز و کارهای تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای با حضور کشورهای هابی باشد که از هویت ایرانی - اسلامی تأثیر پذیرفته‌اند. برای مثال سفر رئیس مجلس دوازدهم به تاجیکستان در اکتبر سال ۲۰۲۴ (مهرماه سال ۱۴۰۳) به دعوت رستم امامعلی و محمدطاهر ذاکرزاده، رؤسای مجالس ملی و نمایندگان تاجیکستان، از ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی سران و استفاده از پتانسیل دیپلماتیک رئیس مجلس شورای اسلامی برای کمک به دستگاه سیاست خارجی از طریق تسهیل ارتقای روابط بین دو کشور با تأکید بر عناصر مشترک هویتی و از سکوهای جهش دیپلماسی پارلمانی جمهوری اسلامی برای کنشگری عزت‌مندانه در جغرافیای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی آسیای میانه است.

در راستای حکمرانی نون دیپلماسی پارلمانی، نوآوری و حمایت مجلس دوازدهم از ابتکارات زیر می‌تواند فعالیت‌های هیئت‌های دیپلماتیک قوه مقننه را به سکوی تحقق اهداف سیاست خارجی قانون بر نامه هفتم پیشرفت تبدیل کند. این فرصت فراهم است مجلس دوازدهم با کاربست ابتکارات زیر، بخشی از دغدغه رهبر بصیر و دوراندیش انقلاب (مدظله‌العالی) در دیدار با نمایندگان مجلس دوازدهم مورخ ۳۱ تیرماه سال ۱۴۰۳ برای تقویت دیپلماسی پارلمانی را مرتفع کند:

۱-۴. انتفاع دیپلماتیک از ظرفیت تمدن نون اسلامی

یکی از اصطلاحات به کار رفته در بیانیه گام دوم، اشاره رهبر بصیر انقلاب (مدظله‌العالی) به اصطلاح تمدن نون اسلامی است. کشورهای مهمی از فرهنگ ایرانی - اسلامی تأثیر پذیرفته‌اند و

شکل ۲. دیپلماسی پارلمانی سران بین دو کشور جمهوری اسلامی ایران و تاجیکستان در اکتبر ۲۰۲۴ [۱۲]

رایزنی دیپلماتیک رئیس مجلس دوازدهم با محمدطاهر ذاکرزاده، رئیس مجلس نمایندگان تاجیکستان

دیدار رئیس مجلس دوازدهم با رستم امامعلی، رئیس مجلس ملی تاجیکستان در دهم اکتبر ۲۰۲۴

1. Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE)
2. Parliamentary Assembly of the Mediterranean (PAM)
3. Parliamentary Assembly of the Organization of the Collective Security Treaty (PA-OCST)
4. Parliamentary Assembly of the Russia-Belarus Union State
5. Parliamentary Cooperation in South Eastern Europe (SEE)
6. Parliamentary Union of the Organization of the Islamic Conference Member States (PUIC)
7. Parliamentary Forum (SADC-PF)
8. Southern African Development Community (SADC) Parliamentary Forum (SADC-PF)

۹. محمد طاهر ذاکرزاده در سال ۱۹۵۶ میلادی در شهر رشت متولد شد.

دوستی مجلس دوازدهم به سمت ایجاد «اتحادیه بین‌المجالس کمر بند راه» متمرکز شود. تحقق این هدف می‌تواند فرصت‌های چند منظوره را برای کشورهای قرار گرفته در جغرافیای تمدن ایرانی - اسلامی به همراه داشته باشد و آسیای میانه و کشورهای پیرامونی کمر بند راه را به یک منطقه راهبردی تبدیل کند. به عبارتی خلاقیت دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای تأسیس اتحادیه بین‌المجالس کمر بند راه و انتفاع سیاسی و اقتصادی از مزیت ژئوپلیتیک ایران با هدف شکوفاسازی دیپلماسی پارلمانی کریدور و بالا بردن هزینه دور زدن جغرافیای ایران در کریدورهای زمینی، ریلی، هوایی، دریایی و انرژی توسط برخی کشورهای همسایه و رقبای منطقه‌ای، از جلوه‌های مجلس انقلابی هوشمند و خلاق است. برای مثال هر دو کشور ایران و چین در آسیای میانه، سواحل مکران، چابهار و توسعه زیرساخت‌های کریدور شمال - جنوب منافع مشترک دارند، به همین دلیل استفاده از ظرفیت‌های دیپلماتیک گروه‌های دوستی مجالس دو کشور برای حمایت از تأسیس اتحادیه بین‌المجالس کریدور راه از اهمیت راهبردی برای دو کشور برخوردار است.

۴-۲-۳. مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای

ابتکار دیپلماتیک ریاست محترم مجلس شورای اسلامی برای تأسیس «مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای» بخشی دیگر از نقشه راه مجلس نوین انقلاب اسلامی برای کمک به استقرار نظم نوین جهانی با مشارکت هوشمندانه کشورهای مخالف نظام سلطه و یک‌جانبه‌گرایی است. شایان ذکر است الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به سازمان همکاری شانگهای در ۱۴۰۱/۱۱/۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و از ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ ابلاغ و اجراء شد [۱۳].

رایزنی‌های رؤسای گروه‌های دوستی مجلس شورای اسلامی با مجالس کشورهای عضو شانگهای یا رایزنی‌های دیپلماتیک رئیس قوه مقننه با دبیر کل این سازمان، می‌تواند بستر مساعدی را برای پیشرفت همکاری‌های درون‌سازمانی و تأسیس مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای فراهم کند. سازمان همکاری شانگهای تا سال ۲۰۲۵ میلادی دارای ۹ عضو رسمی، سه عضو ناظر و ۱۴ شریک گفتگو است. به غیر از فدراسیون روسیه، سایر اعضای رسمی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای از قاره آسیا هستند و پایه‌گذاری مجمع مذکور، فرایند

۴-۲. ابتکار عمل در تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای بر اساس منافع ملی و امنیت پیرامونی

یکی از نشانه‌های پویایی و کارآمدی هیئت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم، ابتکار عمل در تأسیس مجامع پارلمانی است. پیشنهاد می‌شود در ریل گذاری فعالیت‌های دیپلماتیک چهار ساله مجلس دوازدهم، تأسیس مجامع پارلمانی زیر در دستور کار قرار گیرند:

۴-۲-۱. مجمع رؤسای مجالس کشورهای حامی مقاومت

در تمدن نوین اسلامی، به عنصر دین و معنویت، به‌عنوان یک مؤلفه امنیت‌آفرین و هویت‌بخش نگاه می‌شود. به همین دلیل در فرایند منطقه‌گرایی پارلمانی باید مصادیق استکبارستیزی بروز و ظهور داشته باشد. در همین راستا مذاکرات مقدماتی برای ایجاد «مجمع رؤسای مجالس کشورهای حامی مقاومت» با حضور رؤسای مجالس کشورهای همچون عراق، یمن، لبنان و برخی کشورهای آمریکای لاتین، می‌تواند عمق راهبرد دیپلماسی مجلس دوازدهم در گستره فرمانطقه‌ای را ارتقا دهد. اهمیت موضوع مقاومت و استکبارستیزی، پس از بشار اسد، و تشدید جنگ روایت‌های عبری - غربی برای القای افول جبهه مقاومت، می‌تواند اکتسیر خنثی‌سازی روایت‌های کاذب و نماد بالندگی و روحیه انقلابی در فعالیت‌های دیپلماتیک نمایندگان باشد.

از منظر عرف دیپلماتیک، هر کشوری که مؤسس و مبتکر یک نهاد پارلمانی باشد از اقبال بالاتری نیز برای میزبانی مقر سازمان برخوردار است. ابتکار و خلاقیت دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای ایجاد «اتحادیه مجالس قانونگذاری کشورهای حامی مقاومت» و متعاقب آن رایزنی برای استقرار دبیرخانه دائمی آن در تهران، می‌تواند بخشی از دغدغه رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در دیدار با نمایندگان مجلس دوازدهم مورخ ۳۱ تیرماه سال ۱۴۰۳ برای کنشگری فعال و انقلابی نمایندگان در عرصه سیاست خارجی را مرتفع کند.

۴-۲-۲. اتحادیه بین‌المجالس کمر بند راه

بررسی اهداف تأسیس برخی مجامع پارلمانی منطقه‌ای نشان می‌دهد که اغلب آنان بر اساس حکمرانی پیشرفت و ایجاد رابطه پایدار بین عنصر جغرافیا و دیپلماسی بنا شده‌اند. کریدور یا راه گذار بین‌المللی شمال - جنوب، در پی توافق سه کشور هند، ایران و روسیه در سال ۱۳۷۹ کلید خورد. در همین راستا، پیشنهاد می‌شود یکی از نوآوری‌های هیئت‌های دیپلماتیک و گروه‌های

نیز در حال چرخش به سمت آسیایی شدن و توجه به نهادهای آسیایی است.

گسترش همکاری‌های قاره‌ای در راستای قرن پیش‌رو - قرن آسیا رانیز هموارتر می‌کند. هر چند سیاست خارجی فدراسیون روسیه

جدول ۴. اعضای رسمی، ناظر، میهمان و شرکای گفتگوی سازمان همکاری شانگهای [۱۴]

اعضای رسمی	اعضای ناظر	شرکای گفتگو	اعضای میهمان
فدراسیون روسیه	مغولستان	جمهوری ارمنستان	سازمان علمی، فرهنگی و آموزشی سازمان ملل (یونسکو)
جمهوری خلق چین	افغانستان	جمهوری آذربایجان	سازمان جهانی گردشگری
جمهوری قزاقستان	جمهوری بلاروس	کامبوج	سازمان بین‌المللی مهاجرت ^۱
جمهوری قرقیزستان	مقدونیه	نپال	دفتر سازمان ملل مقابله با قاچاق دارو و جرم ^۲
جمهوری تاجیکستان		سری لانکا	کمیسیون اقتصادی اجتماعی آسیا - پاسیفیک سازمان ملل ^۳
جمهوری ازبکستان		ترکیه	اداره ضد تروریسم سازمان ملل ^۴
جمهوری اسلامی پاکستان		مصر	مرکز دیپلماسی پیش‌دستانه آسیای میانه سازمان ملل ^۵
جمهوری هند		قطر	سازمان پیمان امنیت دسته‌جمعی
جمهوری اسلامی ایران ^۶		بحرین	کنفرانس تعامل و اقدامات اعتمادساز در آسیا ^۷
		کویت	ترکمنستان
		مالدیو	
		میانمار	
		امارات متحده عربی	
		عربستان سعودی	

قاچاق مواد مخدر می‌تواند به‌عنوان بخشی از اهداف مشترک تأسیس اتحادیه بین‌المجالس شانگهای مورد توجه مجالس عضو قرار گیرد. از طرفی استقرار امنیت پایدار در آسیای میانه و اوراسیا از اهداف تأسیس سازمان همکاری شانگهای است که نقش مهمی را در کمک به کمر بند راه، احیای جاده ابریشم و کریدور شمال - جنوب ایفا می‌کند. مبنای فعالیت سازمان همکاری شانگهای، اساسنامه آن است که در ۲۶ ماده در در هفتم ژوئن ۲۰۰۲ (۱۷ خردادماه سال ۱۳۸۱) به امضا و تصویب اعضا رسید. بررسی اظهارات و مواضع رؤسای کشورهای عضو شانگهای، نشانگر اهمیت و دغدغه بالای این

سازمان همکاری شانگهای، یکی از نهادهای مهم منطقه‌ای است که با توجه به ظرفیت‌های جغرافیای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، فناوری و جمعیتی نخبگی کشورهای عضو، از پتانسیل بالایی برای تبدیل شدن به یک قطب سیاسی، اقتصادی و نظامی در عرصه جهانی برخوردار است. مقابله با نفوذ ناتو به شرق، ایجاد نظام امنیت دسته‌جمعی در آسیای میانه، ارائه جدول زمانی برای خروج پایگاه‌های نظامی آمریکا از آسیای میانه، جایگزینی نظام چندقطبی به جای سلطه یک‌جانبه‌گرایانه آمریکا، تعیین سازوکاری معین برای حل و فصل اختلافات مرزی و ایجاد شبکه یکپارچه داده‌های مقابله با تروریسم و

1. Dialogue Partners

2. International Organization for Migration (IOM)

3. UN Office on Drugs and Crime (UNODC)

4. United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (ESCAP)

5. UN Office on Counter-Terrorism (UNOCT)

6. United Nations Centre for Preventive Diplomacy for Central Asia

۷. در صورت تصویب لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به سازمان همکاری شانگهای در قوه مقننه و شورای نگهبان قانون اساسی در چارچوب اصول (۷۷ و ۱۲۵) قانون اساسی.

8. Conference on Interaction and Confidence-Building Measures in Asia (CICA)

ایران برای تأسیس مجمع رؤسای مجالس کشورهای حاشیه دریای خزر و مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان اکو، مصدافی از مشارکت همکاری مجلسین ایران و روسیه برای ایجاد مزیت راهبردی از دریچه نهادگرایی پارلمانی است.

۵-۲-۴. اتحادیه مجالس قانونگذاری کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی دی هشت

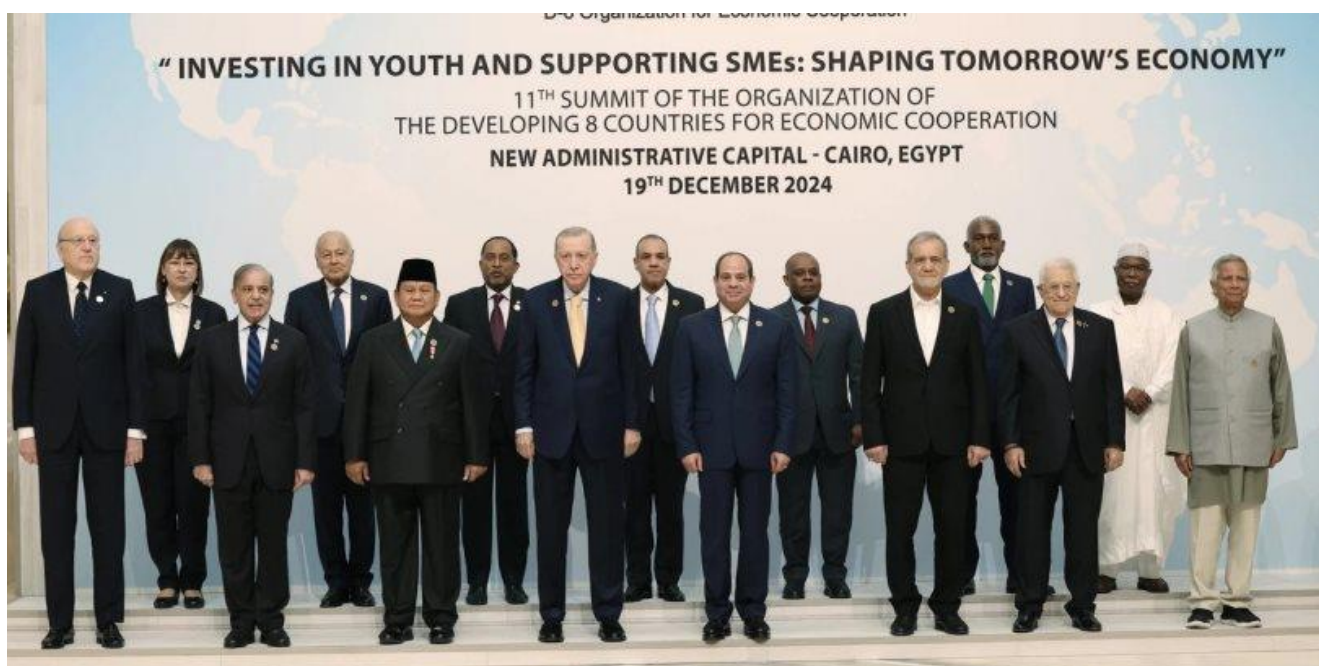
«سازمان همکاری اقتصادی دی هشت»^۱ در سال ۱۹۹۷ در استانبول تأسیس شد و کشورهای بنگلادش، مصر، اندونزی، ایران، مالزی، نیجریه، پاکستان و ترکیه در آن عضو هستند. حرف «دی»^۲ اول کلمه «توسعه» به زبان انگلیسی است. رایزنی نمایندگان مجلس دوازدهم برای تأسیس «رؤسای مجالس کشورهای عضو دی-هشت»، می‌تواند کنشگری ابتکارات دیپلماتیک نمایندگان در مدیریت سیاسی نظام‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را افزایش دهد. این پیمان به منظور ایجاد روابط مستحکم اقتصادی و تقویت سهم این کشورها در بازارهای جهانی و برقراری گفتگو با کشورهای صنعتی به پیشنهاد «نجم‌الدین اربکان»، نخست‌وزیر اسبق اسلام‌گرای ترکیه شکل گرفت.

سازمان به دو موضوع امنیت غذایی و انرژی است، به طوری که محور سخنان دبیر کل سازمان همکاری شانگهای در «هفدهمین نشست سران شرق آسیا» مورخ ۱۴ نوامبر ۲۰۲۲ (۲۳ آبان‌ماه سال ۱۴۰۱) نیز بر دو محور امنیت غذایی و انرژی متمرکز شده بود. عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای، پنجره جدیدی را برای استقرار امنیت پایدار در مناطق التهاب‌آفرین و تنش‌زا مانند افغانستان فراهم کرده است.

ابتکار تأسیس «اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای» توسط ریاست محترم قوه مقننه، نه تنها نقش و جایگاه مجلس دوازدهم در تعمیق و پیشرفت همکاری‌های متوازن با کشورهای عضو این پیمان را افزایش می‌دهد، بلکه پایه‌گذاری این مجمع پارلمانی، وزن سیاسی و شعاع اثرگذاری سازمان همکاری شانگهای در ساختار جهانی و تریبات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را افزایش داده و به مردمی‌سازی فرایند تصمیم‌گیری در این نهاد کمک می‌کند.

۴-۲-۴. مجمع رؤسای مجالس کشورهای حاشیه دریای خزر رایزنی هیئت‌های دیپلماتیک مجالس روسیه و جمهوری اسلامی

شکل ۱.۳. اجلاس سازمان همکاری‌های اقتصادی دی-هشت در دسامبر ۲۰۲۴ در قاهره [۱۵]

1. D-8 Organization for Economic Cooperation
2. Development

سعودی، امارات متحده عربی، مصر، اتیوپی و آرژانتین موافقت کردند و از اول ژانویه سال ۲۰۲۴ به صورت رسمی فعالیت آنان آغاز شود.

مشارکت هوشمندانه هیئت‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در بریکس دارای منفعت چندلایه‌ای است. برای مثال عضویت جمهوری اسلامی ایران در این پیمان نوظهور، فرصت جدیدی را برای همکاری‌های ایران و هند برای پیشرفت چابهار و کمربند راه به وجود آورده است. «مشارکت راهبردی بریکس»^۲ به سمت سه حوزه همکاری‌های «سیاست و امنیت»، «اقتصاد و تأمین مالی» و «فرهنگی و تبادلات مردمی»^۳ معطوف شده است.

۳-۴. ریل گذاری پتانسیل‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در مجمع پارلمانی بریکس

یکی از ملزومات مقابله با یک‌جانبه‌گرایی و تعمیق روابط پایدار با قدرت‌های نوظهور، عضویت جمهوری اسلامی ایران در «مجمع پارلمانی بریکس» است. «بریکس» گروهی از کشورها به رهبری قدرت‌های نوظهور اقتصادی است و عنوان آن کوتاه‌نوشتی است که از به هم پیوستن حروف اول نام انگلیسی آن کشورها یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی ساخته شده است. در اجلاس بریکس در شهریورماه سال ۱۴۰۲ در آفریقای جنوبی، پنج عضو اصلی این گروه با عضویت جمهوری اسلامی ایران، عربستان

شکل ۴. گستره جغرافیایی مجمع پارلمانی بریکس [۱۶]

1. BRICS Parliamentary Forum
2. BRICS Strategic Partnership
3. Cultural and people-to-People Exchanges

رئیس شورای فدراسیون مجلس فدرال برگزار شد و در پایان، بیانیه‌ای توسط این مجمع صادر و بر گسترش «گفتگوهای بین پارلمانی»^۴ تأکید شد. یکی از ابتکارات دیپلماتیک مجلس دوازدهم باید به سمت میزبانی از اجلاس‌های سالیانه بریکس معطوف شود.

دهمین «مجمع پارلمانی بریکس» در یازدهم و دوازدهم ژوئیه سال ۲۰۲۴ در سن پترزبورگ روسیه با موضوع «نقش پارلمان‌ها در تقویت چندجانبه‌گرایی برای توسعه و امنیت جهانی عادلانه»^۱ به میزبانی «ویاچسلاو ولودین»^۲ رئیس دوما دولتی و «والنتینا ماتوینکو»^۳

شکل ۵. دهمین مجمع پارلمانی بریکس در سن پترزبورگ فدراسیون روسیه [۱۷]

سیاسی از ظرفیت‌های «شبکه پارلمانی کشورهای جنبش عدم تعهد»^۵ است. کشورهای عضو این جنبش به دلیل استقلال در مواضع، خواهان نظام چندجانبه‌گرایی هستند. جنبش عدم تعهد در خصوص جنایات و نقض حقوق بین‌الملل توسط صهیونیست‌ها نیز نقش فعالی داشته‌اند که از مصادیق آن می‌توان به بیانیه ۱۲۱ کشور از اعضای این جنبش در پنجم نوامبر ۲۰۲۴ (۱۵ آبان ماه سال ۱۴۰۳) در محکومیت تجاوز موشکی رژیم صهیونیستی به کشورمان در پنجم آبان ماه سال ۱۴۰۳ اشاره کرد.

۴-۴. بهره‌گیری از ظرفیت کنفرانس پارلمانی سران

ابتکار مجلس دوازدهم برای برگزاری دیپلماسی پارلمانی سران بین رؤسای مجالس ایران و کشورهای همسایه، نقش آفرینی قوه مقننه در مدار حکمرانی نوین دیپلماسی پارلمانی را تقویت می‌کند.

۴-۵. تقویت شبکه همکاری‌های پارلمانی بین کشورهای جنبش عدم تعهد

یکی از ظرفیت‌های دیپلماسی مجامع مجلس دوازدهم، ارتفاع

1. The Role of Parliaments in Strengthening Multilateralism for Just Global Development and Security
2. Vyacheslav Volodin
3. Valentina Matvienko
4. Inter-Parliamentary Dialogue
5. Parliamentary Network of Non- Aligned Movement (NAM PA)

«سومین کنفرانس شبکه پارلمانی جنبش عدم تعهد»^۱ در ۲۵ مارس ۲۰۲۴ در ژنو برگزار شد.

شکل ۶. سومین کنفرانس شبکه پارلمانی جنبش عدم تعهد [۱۸]

دیپلماتیک مجلس دوازدهم لازم است با اتخاذ دیپلماسی فعال پارلمانی، بستر میزبانی از نشست‌های منطقه‌ای اتحادیه بین‌المجالس جهانی که در آنها رژیم صهیونیستی عضویت ندارد را فراهم کند. این اقدام به پیشرفت منطقه‌گرایی پارلمانی و تحکیم روابط پایدار بین مجالس آسیایی نیز کمک می‌کند.

۴-۸. انتفاع دیپلماتیک از حضور معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا

بالا بردن ارزش افزوده دیپلماسی پارلمانی از طریق رایزنی‌های دیپلماتیک معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس‌های «مجمع دبیران کل مجالس قانونگذاری دنیا»^۵ از دیگر ابتکارات مجلس دوازدهم برای تقویت حمایت ستادی از هیئت‌های دیپلماتیک قوه مقننه از طریق آشناسازی قانونگذاران و بدنه اجرایی قوه مقننه با تجارب و ابتکارات دبیران کل سایر مجالس قانونگذاری دنیاست.

۴-۶. شناسایی ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی متوازن با اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای اوراسیا

رفع پسران‌ها و تقویت پیشران‌های هم‌گرایی منطقه‌ای در «کشورهای مستقل مشترک المنافع»^۲ یا کشورهای مستقل همسود، به پیشبرد «پارلمان‌گرایی چندجانبه»^۳ در منطقه اوراسیا کمک شایانی می‌کند [۱۹]. یکی از فرصت‌های بی‌بدیل مجلس دوازدهم برای مشارکت فعال در جغرافیای اوراسیا، ترسیم نقشه راه منسجم و خلاقانه برای تقویت پل دیپلماتیک با «اتحادیه رؤسای مجالس اوراسیا»^۴ است.

۴-۷. میزبانی هوشمندانه و گزینشی از مجامع پارلمانی منطقه‌ای

هر چند جمهوری اسلامی ایران به دلیل عضویت رژیم نامشروع صهیونیستی در اتحادیه بین‌المجالس جهانی، نمی‌تواند میزبان نشست‌های دو سالیانه این اتحادیه باشد، ولی هیئت‌های

1. 3rd Conference of Non-Aligned Movement Parliamentary Network is Held in Geneva

2. Commonwealth of Independent States (CIS)

3. Multilateral parliamentarism

4. Speakers of Eurasian Countries Parliaments

5. Association of Secretaries General of Parliaments (ASGP)

دیپلماسی پارلمانی ایفای کند. هر گونه تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای که با اهداف تصریح شده در اساسنامه مجمع مجالس آسیایی و اهداف قانون برنامه هفتم پیشرفت همسویی داشته باشد، پنجره جدیدی را برای تحقق قرن پیش‌رو - قرن آسیا فراهم می‌سازد، البته مجلس دوازدهم در گسترش روابط با مجامع پارلمانی منطقه‌ای باید تدابیر لازم را نیز اتخاذ کنند. زیرا همکاری با برخی مجامع پارلمانی منطقه‌ای همچون «مجمع پارلمانی همکاری‌های اقتصادی دریای سیاه» به دلیل عضویت رژیم اشغالگر قدس در این مجمع مهیا نیست و هر گونه مشارکت دیپلماتیک مجلس دوازدهم با این مجمع پارلمانی، می‌تواند در زمره شناسایی غیرمستقیم و غیررسمی رژیم منحوس صهیونیستی قلمداد شود.

خلق ابتکار و نوآوری برای تأسیس نهادهای جدید براساس منافع و تهدیدات مشترک، ظرفیت‌های نوینی را برای افزایش قدرت مانور و چانه‌زنی دیپلمات‌های رسمی به وجود می‌آورد. به همین دلیل گروه پارلمانی دفتر مطالعات سیاسی با توجه به تأکید رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) بر ضرورت ارتقای ارزش افزوده دیپلماسی پارلمانی، به دنبال آن بوده است که از دریچه بررسی تطبیقی مجامع پارلمانی، ارزش افزوده مذاکرات کنشگران دیپلماتیک مجلس دوازدهم را ارتقا داده و به گسترش «چندجانبه‌گرایی پارلمانی»^۱ کمک کند. در این میان نوآوری، خلاقیت و ابتکار عمل مجلس نوین انقلابی برای تأسیس برخی مجامع پارلمانی در کنار تحول‌گرایی و کارآمدسازی روش‌ها و ابزار رایزنی‌های دیپلماتیک با مجامع مهم پارلمانی، نقش بی‌بدیلی را در حکمرانی نوین

جدول ۵. دوازدهم ابتکار دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای کنشگری تحول‌گرا، کارآمد و انقلابی در مجامع پارلمانی

ردیف	توصیه سیاستی	دستگاه متولی	دستگاه معین	ملاحظات
۱	شکل‌گیری مجمع رؤسای مجالس کشورهای حامی مقاومت	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	در شرایطی که یکی از ابعاد جنگ روایت‌های عبری - غربی به‌ویژه در دوران پس‌اسد به سمت القای افول مقاومت تمرکز یافته است و همچنین با توجه به جنایات رژیم منحوس صهیونیستی با حمایت و سکوت جبهه استکبار، تأسیس مجمع رؤسای پارلمان‌های کشورهای حامی مقاومت، می‌تواند به هم‌افزایی ظرفیت کشورهای مذکور برای مقابله با جنایات اسرائیل و سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایی آمریکای کمک کند.
۲	پایه‌گذاری اتحادیه بین‌المجالس کمربند راه	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	یکی از جنگ‌های پیش‌رو در غرب آسیا، جنگ کربند راه است. کمربند راه، یکی از کربندورهای مهم برای پیشرفت کشورهای منطقه است و رایزنی‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم برای تشکیل اتحادیه بین‌المجالس کمربند راه، بخشی از کمک به دیپلمات‌های رسمی با استفاده از ظرفیت دیپلماسی پارلمانی است.
۳	تأسیس اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	ابتکار مجلس دوازدهم برای تشکیل اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای، نه تنها عیار مردمی‌سازی این سازمان را افزایش می‌دهد، بلکه به اشتراک‌گذاری تجارب پارلمانی نیز کمک می‌کند.
۴	پایه‌گذاری مجمع رؤسای مجالس کشورهای حاشیه دریای خزر	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	ابتکار تأسیس مجمع پارلمانی دریای خزر، بخشی از نوآوری مجلس نوین انقلابی برای تعمیق منطقه‌گرایی پارلمانی است.
۵	پیشنهاد تأسیس مجمع رؤسای مجالس کشورهای عضو دی - هشت	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	تأسیس مجمع پارلمانی دی - هشت، بخشی از ابتکار دیپلماتیک قوه مقننه برای حکمرانی پیشرفت در افق ایران ۱۴۰۷ و مقابله با نظام یک‌جانبه‌گرایی است.

ردیف	توصیه سیاستی	دستگاه متولی	دستگاه معین	ملاحظات
۶	ریل‌گذاری پتانسیل‌های دیپلماتیک مجلس دوازدهم در مجمع پارلمانی بریکس	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	بریکس، یک قطب نوظهور سیاسی و اقتصادی است و مشارکت فعال در مجمع پارلمانی بریکس، نقش مهمی را در اشتراک‌گذاری تجارب پارلمانی بین کشورهای عضو فراهم می‌کند.
۷	انتفاع حداکثری از پتانسیل‌های رئیس قوه مقننه در راهبرد دیپلماسی پارلمانی سران در افق ایران ۱۴۰۷	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	یکی از مهم‌ترین ارکان فعالیت‌های دیپلماتیک قوه مقننه، نقش دیپلماتیک رئیس مجلس شورای اسلامی در مجامع بین‌المللی است.
۸	تهیه اطلس مجامع پارلمانی براساس اولویت‌های سیاسی قانون برنامه هفتم پیشرفت	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	ابتکار اداره کل امور بین‌الملل قوه مقننه برای تهیه اطلس مجامع پارلمانی براساس نقش و جایگاه هریک از مجامع مذکور در تحقق اهداف سیاست خارجی قانون برنامه هفتم پیشرفت، می‌تواند ارزش افزوده دیپلماسی پارلمانی را ارتقا دهد.
۹	اشتراک‌گذاری تجارب و خلاقیت‌ها در مجمع پارلمانی کشورهای جنبش عدم تعهد	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	جنبش غیرمتعهد، یک سازمان فرامنطقه‌ای است که پس از سازمان ملل بیشترین عضو را دارد. مشارکت فعال و هوشمندانه مجلس دوازدهم در مجمع پارلمانی کشورهای جنبش عدم تعهد، نقش مهمی را در استقرار پارلمان‌گرایی چندجانبه و مقابله با نظام سلطه ایفا می‌کند.
۱۰	شناسایی ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی متوازن با اتحادیه رؤسای مجالس کشورهای اوراسیا	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	منطقه اوراسیا در کنار کمربند راه، ظرفیت نوینی را برای تحول در حکمرانی نوین دیپلماسی پارلمانی پیشرفت فراهم می‌سازد.
۱۱	میزبانی هوشمندانه و گزینشی از مجامع پارلمانی منطقه‌ای	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	یکی از شاخص‌های سنجش عملکرد و کارآمدی دیپلماسی مجامع پارلمانی، میزان موفقیت مجلس دوازدهم در میزبانی از مجامع مهم پارلمانی در افق ایران ۱۴۰۷ است.
۱۲	انتفاع دیپلماتیک از حضور معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس دبیران کل مجالس دنیا	مجلس شورای اسلامی	وزارت خارجه	موفقیت فعالیت‌های دیپلماتیک پارلمانی، بدون پشتیبانی اجرایی از کنشگران دیپلماتیک امکان‌پذیر نیست و مشارکت فعال معاون اجرایی قوه مقننه در اجلاس سالیانه دبیران کل پارلمان‌های دنیا، مرجعی برای تبادل نوآوری‌ها در حمایت از هیئت‌های دیپلماتیک است.

منابع و مأخذ

- [۱] دلورپور اقدم، مصطفی و امیرعباس، راوندی. اتحادیه بین‌المجالس جهانی: فرصت‌ها، موانع و الزامات فراروی مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۲.
- [۲] دلورپور اقدم، مصطفی. مجمع مجالس آسیایی - موانع، فرصت‌ها و الزامات دیپلماسی مجامع قوه مقننه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۲.
- [۳] دلورپور اقدم، مصطفی. دیپلماسی مجامع پارلمانی: مجمع مجالس آسیایی و ابتکارات دیپلماتیک مجلس دوازدهم، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۳.
- [۴] معاونت حقوقی ریاست جمهوری، قانون موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و مجمع مجالس آسیایی در رابطه با حقوق، مزایا و مصونیت‌های دبیرخانه دائمی مجمع مجالس آسیایی، پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور، تهران، ۱۴۰۰.
- [۵] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، قانون عضویت مجلس شورای اسلامی در اتحادیه پارلمانی کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی، تهران، ۱۳۸۰.
- [۶] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، قانون عضویت ایران در اتحادیه بین‌المجالس، تهران، ۱۳۶۹.
- [۷] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، قانون حمایت از انقلاب اسلامی مردم فلسطین، تهران، ۱۳۶۹.
- [8] P. A. o. t. Mediterranean, 30 03 2024. [Online]. Available: <https://pam.int/en/the-assembly/member-states>. [Accessed 02 06 2024].
- [9] A. o. Parliament of Montenegro (2017), 24 08 2017. [Online]. Available: Cetinje Parliamentary Forum, Available at: <https://www.skupstina.me/en/international-cooperation/cetinje-parliamentary-forum>. [Accessed 05 01 2025].
- [10] E. U. (2023), "Conference of Speakers of EU Parliaments: 52 parliamentary delegations hosted in Pragu", 14 09 2023. [Online]. Available: <https://parleu2022.cz/conference-of-speakers-of-eu-parliaments-52-parliamentary-delegations-hosted-in-prague>. [Accessed 04 01 2025].

[11] M. Giesen, Regional Parliamentary Institution, The Transformative Power Europe, Berlin: University Berlin, 2017.

[۱۲] خبرگزاری فارس، استقبال رئیس مجلس ملی تاجیکستان از قالیباف، تهران، ۱۴۰۳.

[۱۳] سامانه قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران، قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به سازمان همکاری شانگهای مصوب ۱۴۰۱/۱۱/۴، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۴۰۱.

[14] S. C. Organization, "General Information", 28 11 2024. [Online]. Available: <https://eng.sectesco.org/20170109/192193.html>. [Accessed 06 01 2025].

[15] B. Today, "D - 8", 19 12 2024. [Online]. Available: [/www.businessdayegypt.com/Article/1/5758/Cairo-Declaration-paves-way-for-stronger-D-8-cooperation](http://www.businessdayegypt.com/Article/1/5758/Cairo-Declaration-paves-way-for-stronger-D-8-cooperation). [Accessed 03 01 2025].

[16] T. WONK, 26 12 2024. [Online]. Available: <https://thewonk.in/brics-expansion-2024>. [Accessed 05 01 2025].

[17] BRICS, X BRICS Parliamentary Forum, [Online]. Available: photo.brics-russia2024.ru/en/media/8727018.html. [Accessed 06 01 2025].

[18] A. Parliament, "3rd Conference of Non-Aligned Movement Parliamentary Network", 03 12 2024. [Online]. Available: <https://meclis.gov.az/news.php?id=1875&lang=en>. [Accessed 02 01 2025].

[19] A. a. h. Business Today (2024), "Cairo Declaration paves way for stronger D-8 cooperation", 13 09 2024. [Online]. Available: [/www.businessdayegypt.com/Article/1/5758/Cairo-Declaration-paves-way-for-stronger-D-8-cooperation](http://www.businessdayegypt.com/Article/1/5758/Cairo-Declaration-paves-way-for-stronger-D-8-cooperation). [Accessed 28 12 2024].

گزیده سیاستی

ابتکار عمل در تأسیس مجامع پارلمانی منطقه‌ای، فعال‌سازی پتانسیل‌های دیپلماسی پارلمانی سران، میزبانی هوشمندانه از اجلاس‌های پارلمانی و انتفاع حداکثری از ظرفیت کنفرانس‌های پارلمانی، بخشی از رویکرد تحول‌گرایانه در حکمرانی نوین دیپلماسی پارلمانی است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir